

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	<i>Cytundeb Cyflawni Drafft – Cynllun Datblygu Lleol</i>
Aelod Cabinet:	<i>Cynghorydd Dafydd Meurig – Aelod Cabinet Amgylchedd</i>
Swyddog perthnasol:	<i>Gareth Jones – Pennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd</i>
Dyddiad y cyfarfod:	<i>10 Hydref 2023</i>

1. Penderfyniad a Geisir:

Bod yn Cabinet yn:

- i) Derbyn y Cytundeb Cyflawni a cynnig unrhyw sylwadau ar y cynnwys
- ii) Cytuno i'r Cytundeb Cyflawni fynd allan i ymgynghoriad cyhoeddus am 6 wythnos
- iii) Dirprwyo hawl i'r Pennaeth Adran wneud addasiadau golygyddol er mwyn cywirdeb cyn i'r ddogfen fynd allan i ymgynghoriad cyhoeddus.

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Penderfynodd y Cabinet ym mis Mehefin 2022 i ddod a'r cytundeb cydweithio ar faterion polisi cynllunio efo Cyngor Sir Ynys Mon i ben. Cyflwynwyd adroddiad i'r Cabinet mis Mehefin 2023 oedd yn gosod allan Trefniant Llywodraethu newydd ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol Newydd (Gwynedd) a materion Polisi Cynllunio eraill. Yn dilyn penderfyniad y Cabinet ag yn unol a'r trefniant llywodraethu yma, mae Cytundeb Cyflawni Drafft (y cam cyntaf yn y broses o baratoi Cynllun newydd), wedi cael ei gyflwyno i'r Gweithgor Polisi Cynllunio newydd am sylwadau i'w cyflwyno i'r Cabinet am ystyriaeth. Felly bwriad yr Adroddiad yma ydi cyflwyno'r Cytundeb Cyflawni drafft a sylwadau'r Gweithgor i'r Cabinet am sylwadau ac am benderfyniad i fynd allan i ymgynghoriad cyhoeddus.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1 Cefndir

- 3.1.1 Bydd yr Aelodau yn ymwybodol fod Adroddiad Adolygu wedi cael ei baratoi ac mewn cyfarfod o'r Cyngor Llawn ym mis Mawrth 2022 cytunodd y Cyngor Llawn i gyhoeddi'r Adroddiad Adolygu a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru. Casgliad yr Adroddiad Adolygu oedd bod angen paratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd yn dilyn y weithdrefn Adolygiad Llawn. Bydd y CDLI newydd yn cwmpasu cyfnod rhwng 2024 a 2039 a, phan gaiff ei fabwysiadu'n ffurfiol gan y Cyngor, bydd yn darparu'r fframwaith polisi ar gyfer datblygu a defnydd tir o fewn Ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd (ac eithrio'r rhan honno a gwmpesir gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri). Tra mae'r CDLI newydd yn cael ei

baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011 - 2026 bydd yn parhau i ddarparu'r fframwaith polisi ar gyfer penderfyniadau ar geisiadau cynllunio.

Y Cytundeb Cyflawni

3.1.2 Y cam cyntaf o'r broses o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd ydi paratoi Cytundeb Cyflawni (CC). Mae'r CC mewn dau rhan fel sydd wedi nodi isod :

1. Amserlen o'r Camau Allweddol ar gyfer paratoi'r CDLI newydd; a
2. Cynllun Cynnwys Cymunedau sydd yn nodi sut a pryd gall y rhanddeiliaid a'r gymuned gyfrannu yn ystod y broses o baratoi'r Cynllun.

3.1.3 Pwrpas y CC ydi gosod allan amserlen ar gyfer paratoi y CDLI a hefyd gosod allan y modd y mae Cyngor Gwynedd yn bwriadu cynnwys y gymuned leol a rhanddeiliaid eraill yn y broses o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd Cyngor Gwynedd. Mae'r Cytundeb Cyflawni yn darparu manylion am y gwahanol gamau yn y broses a sut a phryd mae'r rhanddeiliaid yn gallu cymryd rhan.

3.1.4 Unwaith y cytunir arno gan Lywodraeth Cymru, mae'r CC yn ymrwmo'r Cyngor i gynhyrchu y CDLI newydd o fewn yr amserlen sydd wedi ei gyflwyno yn y CC a hefyd i ymgynghori yn y modd sydd wedi ei osod allan yn y ddogfen.

Crynodeb o gynnwys y Ddogfen drafft

Yr amserlen

3.1.5 Mae'r amserlen sydd wedi ei osod allan yn y CC yn un heriol ond yn realistig. Wrth ddrafftio'r amserlen mae ystyriaeth wedi cael ei rhoi i ddisgwyliadau Llywodraeth Cymru sydd wedi ei osod allan yn Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (Mawrth 2020), fod angen paratoi cynllun datblygu lleol o fewn 3.5 mlynedd. . Yn unol â'r amserlen sydd wedi ei osod allan isod (ag sydd i'w weld yn y CC drafft) rhagwelir y bydd y CDLI newydd yn cael ei fabwysiadu'n ffurfiol mis Medi/Hydref 2027. Mi fydd cadw i'r amserlen yn bwysig i sicrhau fod Cynllun Datblygu Lleol newydd yn cael ei fabwysiadu yn unol â'r amserlen ar gyfer cyflwyno fframwaith polisi cynllunio newydd ac yn amserol.

Rhif y Cam	Cam	Amserlen	Cyfnodau Ymgynghoriad Allweddol
Diffiniol			

1	<p>Cytundeb Cyflawni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paratoi - Ymgynghori efo rhanddeiliaid allweddol -Cyflwyno i Lywodraeth Cymru 	Medi 2023 – Mawrth 2024	<p>Ymgynghoriad Cyhoeddus Hydref - Tachwedd 2023</p> <p>Cymeradwyaeth gan y Cyngor Mawrth 2024</p> <p>Cyflwyno i Lywodraeth Cymru Mawrth 2024</p>
2	<p>Cyn adneuo - paratoi, cynnwys ag ymgynghori</p> <ul style="list-style-type: none"> - Papur Gweledigaeth ag opsiynau strategol - Galw am safleoedd <p>Angen Papurau Cefndir Penodol</p>	Mawrth 2024 - Awst 2025	Galw am safleoedd Mawrth/Ebrill 2024 am o leiaf 6 wythnos
	<p>Ymgynghoriad Cyn Adneuo Strategaeth a Ffafir</p> <p>Aseidiadau Effaith AC/AAS a ASC</p>	Mawrth 2024 - Awst 2025	Mawrth 2025 i Ebrill 2025
3	Cynllun Adnau	Medi 2025- Awst 2026	<p>Ymgynghoriad Cyhoeddus</p> <p>Rhagfyr 2025 /Ionawr 2026</p>
Dangosol			
4	Cyflwyno	Medi 2026	n/a
5	Archwiliad	11 mis o gyflwyno (targed)	Gellir fod ymgynghoriad pellach yn dilyn yr archwiliad
6	Adroddiad yr Arolygydd	Awst 2027	

7	Mabwysiadu	Medi/Hydref 2027 (rhaid mabwysiadu o fewn o fewn 8 wythnos o dderbyn yr adroddiad)	n/a
---	------------	--	-----

3.1.6 Fel sydd wedi ei nodi yn y tabl uchod mae'r prif gamau o baratoi Cynllun wedi ei rannu i gamau diffiniol a chamau dangosol.

3.1.7 Mae'r **camau diffiniol** yn cynnwys y camau hyd at y cynllun adnau, mae hyn yn cynnwys y cyfnod ymgynghori ar y Cynllun Adnau. Mae gan y Cyngor rheolaeth dros y camau yma, mae hyn wedi cael ei gynllunio ar ei gyfer wrth baratoi'r CC ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn y drefn adrodd sydd i'w weld yn atodiad 3 o'r CC. Mae hyn sydd yn ddisgwyliedig yn y camau uchod wedi cael ei osod allan yn fras isod. Mae'r camau yma yn cynnwys:

Cyfranogiad Cyn Adneuo

- Adolygu/diweddaru'r sail tystiolaeth
- Galw am safleoedd
- Paratoi papur gweledigaeth ac opsiynau strategol gan gynnwys lefelau a dosbarthiad twf
- Paratoi y Hoff Strategaeth gan gynnwys Arfarniad Cynaliadwyedd, Asesiad, Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd, Asesiad Effaith Integredig yn cynnwys asesiad ar effaith ar yr Iaith Gymraeg , iechyd ayyb.
- Ymgynghoriad ar y weledigaeth, opsiynau strategol a'r Hoff Strategaeth
- Ystyried sylwadau a dderbyniwyd fel rhan o'r ymgynghoriad a paratoi adroddiad ymgynghori cychwynnol.

Cynllun Adnau

- Paratoi Cynllun Adnau a'r dogfennaeth cysylltiol a diweddarau'r sail tystiolaeth
- Ymgynghori ar y Cynllun Adnau , Adroddiad yr Arfarniad o Gynaliadwyedd/Asesiad Amgylcheddol Strategol, Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd, Asesiad Effaith Integredig
- Asesu canlyniad yr ymgynghoriad a pharatoi Adroddiad Ymgynghori
- Paratoi dogfennau CDLI i'w cyflwyno

3.1.8 **Camau dangosol** - y camau yma ydi'r rhai sydd yn dilyn yr ymgynghoriad ar y Cynllun Adnau a pharatoi'r dogfennau cysylltiedig i'r Llywodraeth ar gyfer Archwiliad Cyhoeddus. Mae gan y Cyngor llai o reolaeth dros yr amserlen ar y camau yma oherwydd mae'n cael ei ddylanwadu gan y nifer o ymatebion i'r ymgynghoriad ar y Cynllun Adnau rydym yn ei derbyn ag hefyd ar raglen waith Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PEDW) i gynnal yr Archwiliad.

Cynllun Cynnwys y Gymuned

3.1.9 Mae rheoliadau CDLI yn gosod allan yr angen ymgynghori ar bwyntiau penodol o'r broses o baratoi Cynlluniau Datblygu Lleol a bod hi'n hanfodol wrth lunio CDLI i gynnwys pobol *i geisio sicrhau mwy o gonsensws a chryfhau cyfraniad y gymuned ar y broses o lunio cynllun* (Llawlyfr Cynlluniau Datblygu Mawrth 2020). Mae'r Cynllun Cynnwys Cymunedau yn amlinellu sut y gall unigolion, asiantau, sefydliadau ac eraill fod yn rhan o'r broses o lunio'r cynllun. Mae'n nodi'r ffyrdd y bydd y Cyngor yn ymgysylltu a pryd fydd y cyfleoedd i bobol gyfrannu i'r broses o baratoi Cynllun. Mae Atodiad 6 o'r CC yn gosod allan y cyrff ymgynghori penodol a chyffredinol, ond nid yw'n rhestr gynhwysfawr oherwydd nid yw yn bosib i'r CC adnabod bob un o'r cyrff lleol sydd yn gweithio o fewn y Sir. Nid yw hyn yn golygu bod y cyrff yma ddim yn gallu fod yn rhan o'r broses, oherwydd mi fydd ymgynghoriadau bydd yn cael eu cynnal yn cael eu amlygu ar wefan y Cyngor a cyfryngau cymdeithasol, i geisio sicrhau fod pawb sydd a diddordeb yn y broses yn ymwybodol o'r cyfleon i gyfrannu. Hefyd mae'r ymgynghoriad ar y CC yn rhoi cyfle i bobl rhoi gwybod i'r Cyngor os mae yna fudiadau neu gyrff lleol ar goll sydd angen cael eu adnabod yn y CC. Mae gan y Cyngor basdata cysylltiadau sydd yn deillio o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd ac mi fydd y rhai sydd ar y basdata yn cael eu hysbysu o'r cyfleoedd ymgynghori. Gall unrhyw un ofyn am gael eu hychwanegu i'r basdata ar unrhyw adeg, a bydd unrhyw un sy'n cyflwyno sylwadau yn ystod unrhyw un o'r camau ymgynghori yn cael eu hychwanegu at y basdata.

Asesiadau Effaith

- 3.1.10 Fel rhan o baratoi CDLI fe fydd yn ofynnol cydymffurfio a'r gofynion Arfarniad Cynaliadwyedd. Fe fydd rhaid ail-ymweld a'r fframwaith Arfarniad Cynaliadwyedd sydd wedi ei gynnwys yn y Cynllun mabwysiedig a'i ddiwygio yn ôl yr angen. Yn unol â deddfwriaeth fe fydd asesiad o'r effaith posib y CDLI ar yr iaith Gymraeg yn cael ei gynnwys yn yr Arfarniad Cynaliadwyedd. Bydd ystyriaeth yn cael ei roi i baratoi Arfarniad Integredig o Gynaliadwyedd bydd yn rhoi ystyriaeth i faterion cynaliadwyedd, amgylcheddol, iechyd, llesiant, cydraddoldeb mewn ffordd integredig yn unol a chanllawiau'r Llywodraeth.
- 3.1.11 Yn ogystal â'r gofynion Arfarniad Cynaliadwyedd, bydd yn ofynnol dangos sut mae'r CDLI yn cyfrannu tuag at amcanion y Ddeddf Llesiant a'r 5 ffordd o weithio sydd wedi cael eu hadnabod yn y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r Llawlyfr Cynlluniau Datblygu yn nodi fod gofynion y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn rhan hanfodol o ddatblygiad/adolygiad y fframwaith Arfarniad Cynaliadwyedd.
- 3.1.12 Bydd rhaid ymgymryd ag Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd o'r CDLI er mwyn pennu os yw'r polisïau a'r dynodiadau a gynhwysir yn y Cynllun yn debygol o effeithio ar safleoedd dynodedig Ewropeaidd.

Ymgynghoriad Cytundeb Cyflawni

- 3.1.13 Mae gofyn statudol i ymgynghori a chyrff ymgynghori cyffredinol a phenodol rhanddeiliaid ar gynnwys y Cytundeb Cyflawni, ond ystyriwyd hefyd yn briodol ymgynghori gyda'r rhai sydd ar basdata'r Cynllun Datblygu Lleol ynghyd a'r cyhoedd trwy hysbysu'r ymgynghoriad ar wefan y Cyngor a trwy gyfryngau cymdeithasol. Ystyriwyd fod hyn yn briodol er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r Cytundeb Cyflawni a sicrhau fod pawb sydd a diddordeb yn y CDLI yn ymwybodol fod gwaith yn cychwyn ar y CDLI a pryd fydd cyfleon i gyfrannu.

3.1.14 Mae ran 3.3 isod yn nodi'r camau nesaf cyn i'r CC cael ei gytuno gan Llywodraeth Cymru. Bydd cytundeb gan Lywodraeth Cymru ar y CC yn nodi cychwyn ffurfiol y broses o baratoi CDLI newydd. Unwaith mae'r CC wedi cael ei gyflwyno a'i gytuno gan y Llywodraeth mae hyn yn ymrwymo'r Cyngor i baratoi CDLI o fewn yr amserlen sydd wedi ei chytuno a dilyn y prosesau ymgynghoriad. Os bydd angen adolygu'r CC oherwydd llithriad yn yr amserlen, bydd rhaid i hyn cael ei gytuno gan y Cyngor a Llywodraeth Cymru. Mae Llawlyfr Cynlluniau Datblygu yn nodi '*Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y dylid ystyried amserlen ddiwygiedig wrth baratoi'r cynllun*'

3.2 Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad

3.2.1 Mae Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 yn ei gwneud hi'n ofynnol i awdurdodau cynllunio lleol yng Nghymru i baratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) ar gyfer eu hardaloedd. Mae'n rhaid paratoi CC cyn y gellir symud ymlaen i'r broses ffurfiol o baratoi'r CDLI. Mae'r CC ar ei ffurf derfynol yn rhan bwysig a chyfreithiol o'r broses o lunio'r CDLI ac mae'n ffurfio cytundeb swyddogol rhwng Cyngor Gwynedd a Llywodraeth Cymru. Yn ystod yr Archwiliad Cyhoeddus o'r CDLI fe fydd unrhyw wriadau oddi wrth y CC na chafodd eu cytuno iddynt gan Lywodraeth Cymru yn ffurfio prawf pwysig o gadernid y CDLI. Mae cynnwys y CC a'r dull y bydd y Cyngor yn ei weithredu felly yn hanfodol i'r broses o baratoi CDLI cadarn. Mae'n rhaid cael cytundeb y Cyngor Llawn a Llywodraeth Cymru ar y Cytundeb Cyflawni, yn dilyn y cytundeb yma mae gwaith yn cychwyn ar y broses o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd.

3.2.2 Cyn cyflwyno'r Cytundeb Cyflawni i'r Cyngor Llawn a wedyn Llywodraeth Cymru ar gyfer cytundeb mae'n rhaid cynnal ymgynghoriad ar gynnwys y ddogfen. Felly dyma'r rheswm dros gofyn i'r Cabinet gwneud penderfyniad heddiw ar gyfer mynd a'r Cytundeb drafft allan i ymgynghoriad cyhoeddus. Mae'r camau nesaf yn cael ei amlygu yn rhan 3.3 o'r adroddiad hwn.

Ystyried Effaith

3.2.3 Mae Aseiad Effaith Cydraddoldeb wedi cael ei gynnal (Atodiad 2) sydd yn dod i'r casgliad fod ddim angen camau pellach ar hyn o bryd oherwydd ei fod yn gynamserol gan fod yr ymgynghoriad ddim wedi cael ei gynnal eto. Yn dilyn yr ymgynghoriad bydd aseiad pellach yn cael ei gynnal. Mae'r CC ei hyn yn nodi efo pwy fydd y Cyngor yn ymgynghori, sut a pryd. Mae'r aseiad hefyd yn nodi os y byddem yn sylwi fod nodwedion penodol ddim wedi cymryd rhan yn yr ymgynghoriad byddem yn ystyried os oes angen ymgynghori mewn modd arall yn y camau nesaf o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol.

3.2.4 Mi fydd aseiad pellach yn cael ei wneud unwaith mae'r cyfnod ymgynghori wedi gorffen a mi fydd aseiad effaith cydraddoldeb yn cael ei gynnal ar pob cam o baratoi'r CDLI a mae hyn wedi ei nodi yn glir yn y Cytundeb Cyflawni

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

3.2.5 Mae amcanion y Ddeddf yma wedi ei ymgorffori ym Polisi Cynllunio Cymru (rhifyn 11) a hefyd Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (Mawrth 2020). Mae rhoi ystyriaeth i'r 5 ffordd o weithio yn rhan bwysig o'r system Cynlluniau Datblygu. Mae'r Cytundeb Cyflawni yn gosod allan sut y byddem yn cynnwys y gymuned a cydweithio efo rhanddeiliaid wrth i'r broses o baratoi'r cynllun mynd yn ei flaen. Mae paratoi Cytundeb Cyflawni yn golygu bydd gwaith ar paratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd yn cychwyn a bydd y Cynllun Datblygu Lleol yma yn ystyried anghenion pobl nawr ac i'r dyfodol. Bydd yr holl ofynion defnydd tir yn cael eu cynllunio ar gyfer y 15 mlynedd nesaf hyd at 2037.

Barn Gyffredinol Gweithgor Polisi Cynllunio

- Bodlon hefo cynnwys cyffredinol y Cytundeb Cyflawni.
- Nodwyd pryder ynghyn a'r ffaith fod y cam mabwysiadu yn cael ei wneud yn dilyn y cyfnod etholiadol nesaf (hynny yw yn gyfrifoldeb ar Gyngor newydd) sydd ddim yn sefyllfa ddelfrydol. Amlygwyd y ffaith fod y camau statudol sydd angen ei ddilyn er mwyn paratoi Cynllun Datblygu yn golygu ei fod yn anorfod yn mynd i ddisgyn dros gyfnod ddau Gyngor gwahanol
- Serch y ffaith mai Aseiad Effaith Integredig sydd yn cael ei hyrwyddo gan y Llywodraeth, holwyd pe fyddai'n bosib ystyried cynnal aseidiadau unigol/annibynnol ar gyfer y gwahanol agweddau. Ystyriwyd y byddai hynny'n sicrhau fod ystyriaeth gyflawn yn cael ei roi i'r agweddau penodol (er enghraifft, iaith, iechyd, cynaliadwyedd).

Barn Gyffredinol Pwyllgor Craffu Cymunedau 5 Hydref 2023

3.2.6 Mi fydd sylwadau y Pwyllgor Craffu yn cael eu gyflwyno ar lafar.

3.3 Camau nesaf

Cyfarfod	Pryd	Penderfyniad
Gweithgor Polisi Cynllunio	Ionawr 2024	Ystyried y sylwadau wedi eu derbyn fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus
Cabinet	Chwefror 2024	Ystyried y sylwadau wedi eu derbyn fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus a gwneud argymhelliad i'r Cyngor Llawn
Cyngor Llawn	Mawrth 2024	Cytuno ar gyflwyno'r Cytundeb Cyflawni i Lywodraeth Cymru i'w gytuno a chychwyn y broses o baratoi'r CDLI yn ffurfiol.

4.0 Sylwadau Swyddogion Statudol

4.1 Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Cynllun Cyflawni yn gam allweddol yn y broses o ddarparu Cynllun Datblygu Lleol newydd felly rwyf yn gefnogol i'r penderfyniad a geisir. Gallaf gadarnhau cywirdeb paragraff 2.2 sy'n nodi fod adnoddau eisoes yn eu lle i ymgymryd a'r gwaith, ond byddai angen cyflwyno bid yn y ffordd arferol os bydd angen mwy o adnoddau.

4.2 Swyddog Monitro

Mae'r Cytundeb Cyflawni yn cynrychioli un o brif gamau cynhyrchu Cynllun Datblygu Lleol. Mae'n ddogfen allweddol sydd yn sefydlu nid yn unig agweddau llywodraethu ac amserlennu ond hefyd prosesau cyfathrebu sydd yn hanfodol. Nodir yn briodol mai'r Cyngor Llawn sydd a chyfrifoldeb am gymeradwyo y cytundeb i'w chyflwyno i'r Llywodraeth wedi cyfnod ymgynghori. Nodaf fod sylwadau y Pwyllgor Craffu Cymunedau i'w darparu eto ac mae'n bwysig fod y Cabinet yn rhoi sylw i unrhyw argymhellion a dderbynnir. Rwy'n fodlon a phriodoldeb y penderfyniad a geisir

Rhestr Atodiadau:

Atodiad 1- Cytundeb Cyflawni Drafft – fersiwn ymgynghori

Atodiad 2 – Aseiad Effaith Cydraddoldeb